

**CRONICA MANIFESTĂRILOR ȘTIINȚIFICE
ORGANIZATE DE INSTITUTUL DE CERCETĂRI SOCIO-UMANE
„C.S. NICOLĂESCU-PLOPȘOR” DIN CRAIOVA,
CU OCAZIA CENTENARULUI REVISTEI „ARHIVELE OLTENIEI”**

La împlinirea a 100 de ani de la apariția primului număr al revistei „Arhivele Olteniei”, colectivul de cercetători din cadrul Institutului de Cercetări Socio-Umane „C.S. Nicolăescu-Plopșor” din Craiova, al Academiei Române, a inițiat un amplu program de manifestări științifice, având ca scop evidențierea rolului revistei în viața științifică și culturală românească.

Anul 1922 avea să fie anul de zămislire al „Arhivelor Olteniei” – un simbol al Craiovei, o referință de anvergură intelectuală a anilor interbelici. Sub conducerea lui Charles Laugier – director și a unui comitet de redacție format din profesorii Ștefan Ciuceanu (Craiova), T.G. Bulat (Râmnicu Vâlcea), Al. Bărcăcilă (Turnu-Severin) și C.D. Fortunescu – secretar de redacție și-a început existența una dintre cele mai longevive reviste de profil cultural, ce se dorea a fi exprimarea pură și elevată a operelor, cugetelor și ideilor oamenilor de știință ai vremii. Având un profil enciclopedic, revista și-a propus să publice în paginile sale materiale originale din domenii diverse: arheologie, istorie, filologie, etnografie, filosofie, sociologie, economie, aparținând unor personalități remarcabile ale lumii științifice și culturale românești precum: N. Iorga, Ch. Laugier, Al. Bărcăcilă, D. Tudor, C.S. Nicolăescu-Plopșor, Const. Moșil, C.D. Fortunescu, T.G. Bulat etc. După un timp în care și-a încetat activitatea, *Seria nouă* a revistei „Arhivele Olteniei” și-a reluat apariția în anul 1981, continuând aceeași linie de abordare și păstrând caracterul enciclopedic. „Arhivele Olteniei” apare, în prezent, sub egida Academiei Române și este editată de Institutul de Cercetări Socio-Umane „C.S. Nicolăescu-Plopșor” din Craiova.

Seria manifestărilor științifice a fost deschisă de workshop-ul online cu tema „*Revista Arhivele Olteniei – serie veche*”, organizat în data de 31 martie, eveniment care și-a propus o analiză a activității revistei din primele decenii de apariție. Cuvântul de deschidere a aparținut domnilor prof. univ. dr. Cezar Avram, de la Institutul de Cercetări Socio-Umane „C.S. Nicolăescu-Plopșor”, din Craiova, prof. univ. dr. Sevastian Cercel, directorul Institutul de Cercetări Socio-Umane „C.S. Nicolăescu-Plopșor”, din Craiova, și lector univ. dr. Lucian Dindirică, directorul Bibliotecii Județene „Alexandru și Aristia Aman” din Craiova care, în discursurile susținute au subliniat importanța evenimentului și însemnătatea culturală a Seriei vechi a revistei „Arhivele Olteniei”.

Sesiunea științifică a fost coordonată de cercet. șt. III, dr. Simona Lazăr și cercet. șt. III, dr. Anca Ceaușescu. Au fost aduse în discuție elemente privind începuturile revistei, fondatorii, originea publicației și câteva dintre tematicile abordate în revistă: „*Arhivele Olteniei*”, *serie veche* (cercet. șt. III, dr. Simona Lazăr, cercet. șt. III, dr. Anca Ceaușescu); *Crochiu privind activitatea culturală și medicală a doctorului Charles Laugier* (cercet. șt. III, dr. Ilin-Grozoiu Loredana-Maria, cercet. șt. III, dr. Narcisa Maria Mitu); *C.D. Fortunescu, personalitate marcantă a vieții culturale din Oltenia* (cercet. șt. III, dr. Ileana Cioarec, cercet. șt. III, dr. Laura Antoaneta Sava); *C.S. Nicolăescu-Plopșor, preocupări de tinerețe – colaborări la revista „Arhivele Olteniei”* (conf. univ. dr. Camelia Zăbavă); *Studii de toponimie în paginile revistei „Arhivele Olteniei”* (cercet. șt. II, dr. Iustina Nica); *Contribuții numismatice publicate în prima serie a revistei „Arhivele Olteniei”* (dr. Dan Bălțeanu); *Imaginea Craiovei în paginile revistei „Arhivele Olteniei”* (cercet. șt. III, dr. Gabriela Boangiu).

La workshop au fost prezenți, alături de cercetători din cadrul institutului craiovean, profesori și studenți de la Universitatea din Craiova – Facultatea de Litere, Facultatea de Drept, Facultatea de Științe Sociale –, profesori și elevi ai Colegiului Național Militar „Tudor Vladimirescu” – Craiova, ai Seminarului Teologic Ortodox „Sfântul Grigorie Teologul” din Craiova.

Evenimente prilejuite de centenarul revistei „Arhivele Olteniei” au continuat cu simpozionul național cu participare internațională „*Publicații culturale și științifice românești. Arhivele Olteniei (1922–2022)*”, organizat în perioada 12–13 mai 2022, în parteneriat cu Universitatea din Craiova, Biblioteca Județeană „Alexandru și Aristia Aman”, Baroul Dolj, Fundația Revista „Scrisul Românesc”, din Craiova, Asociația Culturală Carmina Balcanica și Asociația Centrul de Studii și Cercetări de Drept Privat Ion Dogaru. Dezbaterile au reprezentat prilejul de a face cunoscute studii și articole, pe care zeci de autori din domeniul cercetării socio-umane le-au expus cu sobrietatea momentului și acuratețea argumentației de profil.

Cei aproximativ 60 de participanți la simpozion au reprezentat institute de cercetare din sistemul Academiei Române, instituții de învățământ superior, arhivele statului, muzee, din țară și de peste hotare: Institutul de Studii Sud-Est Europene, Institutul Național pentru Studiul Totalitarismului, Institutul de Etnografie și Folclor „C. Brăiloiu”, Institutul de Cercetări Socio-Umane din Sibiu, Universitatea din București, Universitatea „Lucian Blaga” din Sibiu, Universitatea „Ovidius” din Constanța, Universitatea din Craiova, Arhivele Naționale ale României, Serviciul Județean Dolj al Arhivelor Naționale, Muzeul Județean Gorj, Centrul de Cercetări Istorice „Pr. Dumitru Bălașa” al Asociației Naționale Cultul Eroilor „Regina Maria”, Universitatea din Varșovia – Facultatea de Științe Politice și Studii Internaționale, Colegiul Metropolitan din New York (USA).

Manifestarea științifică a fost deschisă de acad. Dorina Elena Rusu, care a precizat: „Institutul craiovean este la o nouă dezbateră de acest gen, organizată pe fundamentul uneia dintre cele mai trainice reviste umaniste, în ale cărei file

memorabile și-au pus semnătura personalității marcante ale lumii științifice. Anul 2022 poate fi numit un an de referință în viața culturală și științifică a Craiovei. Este anul în care se împlinește un secol de la apariția primului număr al revistei *Arhivele Olteniei*, o revistă de înaltă ținută științifică, care a dăinuit peste timp. Editată, în prezent, de Institutul de Cercetări Socio-Umane «C.S. Nicolăescu-Plopșor», sub egida Academiei Române, revista a devenit, în timp, un model de referință, atât pentru noi, oamenii de știință, cât mai ales pentru publicul larg, către care revista se deschide printr-o abordare pertinentă, punctuală, accesibilă și, mai ales, inedită. Spiritul oltean a fost și este mereu unul iscoditor, întrebător, deschizător de noi orizonturi, toate aceste caractere probate istoric punându-și amprenta și pe stilul abordat în *Arhivele Olteniei*”.

La rândul său, prof. univ. dr. Sorin Purec, rectorul Universității „Constantin Brâncuși”, din Târgu Jiu, în mesajul transmis participanților a subliniat că revista „Arhivele Olteniei”, una de referință în perioada interbelică, și-a păstrat până în prezent statutul de înaltă ținută academică. „Prin calitatea materialelor publicate, revista constituie un fundament solid al cunoașterii sociale și răspunde cerințelor cultural-spirituale ce călăuzesc orice demers științific” a mai precizat domnia sa.

Lucrările simpozionului s-au desfășurat pe trei secțiuni: *Publicații culturale și științifice românești: începuturi, evoluție, digitalizare; Arhivele Olteniei 1922–2022: personalități și domenii de cercetare; Societăți cultural-științifice în secolul XX*, care au dorit să surprindă rolul științific al publicațiilor, în general, dar mai ales al celor cu profil socio-uman. Pornind de la local la european, manifestarea științifică a găzduit prelegeri consistente și cu valoare adăugată actului de cultură. Intervențiile participanților, adnotările, clarificările și însușirile de informații fiind un exemplu că orice dezbateră academică presupune, neîndoielnic, schimbul de idei și valori.

În cadrul primei secțiuni, autorii prelegerilor au reușit să scoată în evidență profilul plin de rigurozitate al revistelor pe care le coordonează sau sub a căror cupolă editorială activează. Astfel, o serie de reviste au primit considerația cuvenită, prin prelegeri care au oferit noi detalii despre acestea, scoțând la lumină rolul lor în peisajul publicistic intern și internațional: *Revista „Arhivele Olteniei” și rolul ei în viața științifică și culturală românească* (cercet. șt. III, dr. Anca Ceașescu, cercet. șt. III, dr. Simona Lazăr), *Analele Universității din Craiova. Seria Științe filologice. Lingvistică – scurtă istorie* (prof. univ. dr. Elena Pîrvu), *Din istoria „Revistei Arhivelor” (1924–1989)* (consilier superior, Anemari Monica Negru), *„Anuarul Institutului de Cercetări Socio-Umane «C.S. Nicolăescu-Plopșor» în peisajul publicistic românesc*” (cercet. șt. III, dr. Mihaela Bărbieru), *O publicație în inima actualității – Revista de Dreptul Familiei* (prof. univ. dr. Călina Jugastru), *Reviste juridice craiovene și presa de specialitate de-a lungul timpului* (prof. univ. dr. Lucian Săuleanu), *Carmina Balcanica – o revistă a dialogului intercultural* (conf. univ. dr. Camelia Zăbavă) etc.

Cum era de așteptat, în cadrul simpozionului s-a acordat o atenție specială drumului parcurs de reviste de la tradițional (format tipărit) la digital. O provocare

ce pare să fie din ce în ce mai actuală este influența laturii de exprimare digitală, în paralel cu cea tipărită. Posibilitatea de a accesa informații din orice perioadă de timp, grație online-ului, ale căror valențe educaționale reverberează și în prezent, o oferă cea mai mare parte a revistelor. După cum au apreciat și organizatorii, mediul actual de expunere și multiplicare a informației culturale și științifice este unul tot mai pregnant și obligă la o recalibrare a eforturilor noastre, ale tuturor, pentru a urma un trend global și, din ce în ce, mai bine asimilat de persoanele cărora li se adresează.

Secțiunea a doua a acordat o atenție deosebită revistei „Arhivele Olteniei”. Au avut loc dezbateri privind personalitatea fondatorilor revistei și a colaboratorilor acesteia: *Un francez cu suflet de oltean: Charles Laugier. Activitatea medicală și culturală* (cercet. șt. III, dr. Narcisa Maria Mitu, cercet. șt. III, dr. Loredana Ilin Grozoiu), *C.D. Fortunescu, personalitate marcantă a vieții culturale din Oltenia* (cercet. șt. III, dr. Ileana Cioarec, cercet. șt. III, dr. Laura Sava), „*C.S. Nicolăescu-Plopșor*” – *tristețea unui polihistor* (cercet. șt. I, dr. Ion Militaru) ș. a. Totodată, varietatea temelor puse în discuție a confirmat vocația enciclopedică a revistei, păstrată cu o consecvență seculară. Vestigiile istorice, oameni, idei, fapte, credințe, evenimente, au fost doar câteva dintre subiectele pe care spekerii le-au remarcat și detaliat. Printre acestea se numără: *Pledoaria revistei „Arhivele Olteniei” pentru înființarea învățământului superior craiovean* (prof. univ. dr. Sevastian Cercel), *Amfore romane de tip Kapitan II descoperite la Reșca-Romula* (conf. univ. dr. Mircea Negru), „*Arhivele Olteniei*” – *considerații privind minoritățile entice* (conf. univ. dr. habil., Carmen Ionela Banța), *Câteva ipostaze ale femeii în paginile revistei „Arhivele Olteniei”* (cercet. șt. III, dr. Georgeta Ghionea), *Date privind învățământul în paginile revistei „Arhivele Olteniei”, Serie veche* (prof. univ. dr. Cezar Avram, cercet. șt. III, dr. Anca Ceaușescu) ș.a.

Comunicările dedicate revistei „Arhivele Olteniei” se înscriu în tabloul mai cuprinzător al revistelor de cultură și știință cu impact asupra cercetării socio-umane și au menirea de a continua traiectoriile de cercetare tradițională așa cum ne-a obișnuit revista editată de institutul craiovean. Totodată, fără un răspuns categoric, care oricum este aproape greu de emis, participanții la lucrări au admis că cercetarea presupune o verificare judicioasă a surselor vechi, a reprezentărilor și actelor de viață socială, așa cum sunt acestea sedimentate în lucrările și operele înaintașilor noștri.

Ce-a de-a treia secțiune a simpozionului a reunit comunicări cu o tematică variată, de la implicațiile pozitive pe care le-au avut societățile cultural-științifice, în cadrul cărora au activat personalități marcante ale științei, la evidențierea rolului istoric al unor așezăminte mănăstirești, până la prezentarea unor elemente de patrimoniu cultural imaterial. Între comunicări s-au numărat: *Societatea de Cultură Macedo-Română la începutul secolului XX (1900–1913)* – cercet. șt. I, dr. Emil Țircomicu, *Unele considerații privind rolul istoric al așezămintelor mănăstirești în opera lui Ion Donat. Studiu de caz : Crețești, Dolj* (prof. univ. dr.

Constanțiu Dinulescu), *Rolul Comitetului Doamnelor Craiovene în cucerirea independenței de stat a României* (consilier superior Alexandru Mlădinescu), *Colecția de marame a Muzeului Olteniei Craiova* (muzeograf Roxana Deca).

Demersul inițiat de Institutul de Cercetări Socio-Umane „C.S. Nicolăescu-Plopșor”, în anul centenar al revistei „Arhivele Olteniei”, prin care a fost pusă în lumină importanța revistelor culturale și științifice, în general, și a revistei „Arhivele Olteniei”, în special, reprezintă o contribuție salutară la ideea de recunoaștere și valorizare a publicațiilor științifice românești, care au reușit să ducă actul de știință și cultură spre sporirea cunoașterii. Cu siguranță, manifestările științifice organizate au însemnat o continuitate firească a institutului craiovean în asumarea rolului de cercetare în domeniile umaniste. Astfel de manifestări, prin care operele precedesorilor noștri, dar și ale contemporanilor, pot fi receptate și tezaurizate în formarea a ceea ce îndeobște denumim cultură și civilizație, sunt binevenite și necesare.

Anca CEAUȘESCU

